

Terror i Guds namn

President Yoweri Museveni genomför viktiga reformer och det talas öppet om sexualitet och hiv som i få andra länder. Men i norr pågår väpnade konflikter och våld ses som en självklar del av all konfliktlösning. Omvärldens tystnad när det gäller de mörka sidorna i dagens Uganda är oroande.

Fyrtio mil från huvudstaden Kampala pågår sedan 1986 ett inbördeskrig. Varje dag mördas, lemlästas eller kidnappas människor, ofta barn. Varje dag, året om, sedan sjutton år tillbaka. Kony, ledaren för *Lord's Resistance Army*, LRA, sägs vara galen och hur ska man kunna tänka något annat om en man som med hjälp av barnsoldater dödar och lemlästar sina egna. Ändå frågar man sig, hur kan en galen man föra krig i sjutton år utan att någon lyckas stoppa honom?

Många människor i norra Uganda bor i flyktingläger. I staden Gulu har Unicef uppsamlingsläger för barnen i området runt staden så att de får en fristad. Där tar man även hand om de barn som lyckas fly från LRA eller har blivit befriade.

Tyst om konflikten

I svenska massmedia ser man emellanåt en kort notis om att ett antal människor dödats i norra Uganda. Men runtom i världen är det tyst, i Sverige, i FN... Även ugandierna själva verkar ibland glömma bort vad som händer i deras eget land.

En grupp parlamentariker från norr har till sist beslutat sig för att bojkotta parlamentet. De säger att de inte kommer tillbaka förrän deras landsmän inser vad som pågår där i norr, inte förrän de väljare de företräder verkligen skyddas till liv och lem av den sittande regeringen.

Allt fler frågar sig vem som tjänar på detta krig. Nyligen byttes hela militärledningen ut av president Museveni efter en utredning om s.k. ghost soldiers (ej existerande soldater utom på lönelistan). Det finns uppgifter om att upp emot en tredjedel av armén skulle ha bestått av spöksoldater vars löner ledningen kunnat stoppa i egen ficka. Dessförinnan hade presidentens bror, general Salim Saleh, anklagad för en rad oegentligheter både inom och utom landet (bl.a. för att ha berikat sig på kriget i Kongo) avgått självmant.

Under de drygt två år jag varit i Uganda har våldet i norr trappats upp, trots Musevenis försäkringar om "Före jul har vi tagit Kony!" (första året), "Innan maj i år!" (andra året).

Pressens Bild: 1285518

Varje natt söker tusentals barn från omgivande byar skydd i staden Gulu undan LRA:s attacker. Förra året rövades närmare 9 000 barn bort för att utnyttjas som barnsoldater, sexslavar och bärare.

FOTO: BONNY HÅKANSSON/PRESSENS BILD

Några månader efter det sista uttalandet hade LRA spridit sina aktiviteter till nya områden i sydost. Nu trängs flyktingar på gatorna i Soroti, endast tjugo mil från Kampala.

USA-stöd

Militärutgifterna har ökat. Världsbanken har accepterat att man överskridit den överenskomna tvåprocentiga ökningen av försvarsbudgeten. USA, som fått moraliskt stöd av Uganda i Irakkriget (det föreslogs att skicka soldater, men parlamentet sa nej), har gett betydande ekonomiskt stöd till militär och milis.

Att söka ta reda på vad som egentligen händer, vad regeringsarmén gör och inte gör, uppmuntras inte. När oppositionstidningen Monitor i oktober 2002 publicerade en artikel om att en av regeringssidans helikoptrar skjutits ned av LRA, gjorde polisen razzia på redaktionen, beslagtogs alla datorer och stängde tidningen under en vecka. Journalisten häktades för den, enligt regeringen, lögnaktiga artikeln och han, chefredaktören och nyhetsredaktören ställs i dagarna inför rätta.

Oppositionen har svårt att arbeta. Någon partipolitik får inte bedrivas ute i landet, endast i Kampala. Den främste konkurrenten

i senaste presidentvalet, Kizza Besigye, har flytt landet och befinner sig i Sydafrika.

"Diskussioner" pågår om ändringar av konstitutionen så att presidenten kan väljas för mer än de nuvarande två perioderna. Detta skulle möjliggöra att Museveni kunde fortsätta ytterligare en period. Möten som oppositionen försöker anordna för att ifrågasätta detta, slås brutalt ner av polis eller anhängare till "the Movement".

Bristen på mötes-, tryck- och yttrandefrihet gör det svårt för ugandierna att få rätt information och ifrågasätta den politik som förs, vilket förmodligen bidrar till att förlänga kriget.

Kampala är en storstad där man som välbetald europé kan leva ett gott liv. När man sitter vid en god middag på en uteservering vid Speke Hotel i Kampala är det lätt att glömma det dagliga dödandet i Gulu, Lira, Kitgum, Soroti... Tills någon kommer och berättar om en arbetskamrat som åkte i den där bussen som brändes ner häromdagen av rebeller efter att passagerarna skjutits... Eller någon berättar om de överfyllda skolorna i Soroti där människor sover på nätterna och barnen går i skola på dagarna, eller om de nya flyktingläger som förbereds...

JOHAN HANSSON

Kampala

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/>. Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.